

ADRIN
DRUŠTVENI CENTAR
za opšte dobro

ADRIN
DRUŠTVENI CENTAR
za opšte dobro

ADRA

SRBIJA

ADRIN DRUŠTVENI CENTAR

Izdavač:

Fondacija Adventistički razvojni i humanitarni rad
ADRA

www.adra.org.rs
office@adra.org.rs

Za izdavača:

Igor Mitrović

Urednica:

Jelena Ilić

Autori i autorke:

Dušan Božić
Jelena Ilić
Mia Kisić
Stefan Milutinović
Igor Mitrović
Miloš Tomaš

Lektura:

Darko Topalović

Dizajn:

Ivana Zoranović

Štampa:

Euro Dream Design Print Media, Nova Pazova
office@eurodream.rs

ISBN 978-86-908473-4-1

Tiraž:

200

CIP – Каталогизација у публикацији

- Народна библиотека Србије, Београд

316.45-054.73(497.11)

37.013.78-054.73(497.11)

ADRIN društveni centar : za opšte dobro / [Dušan Božić ... [et al.] ; translated on English Nataša Andrić]. – Beograd : Fondacija ADRA Srbija, 2018 (Nova Pazova : Euro Dream Design Print Media). – 24, 24 str. : ilustr. ; 22 x 22 cm

Nasl. str. prištampanog prevoda: ADRA's Community Center : for common good. – Tiraž 200.

ISBN 978-86-908473-4-1

1. Божић, Душан, 1993– [автор] 2. Илић, Јелена, 1989– [автор]
3. Кисић, Миа, 1988– [автор] 4. Милутиновић, Стеван, 1990–
[автор] 5. Митровић, Игор, 1976– [автор] 6. Томаш, Милош,
1983– [автор]

а) Мигранти – Социјална интеграција – Београд б) Мигранти –
Образовање – Београд

COBISS.SR-ID 264619020

SADRŽAJ

O ADRI	5
SUSRET RAZLIČITIH KULTURA, OBIČAJA I TRADICIJA U BORČI	7
POČECI ADRINOG DRUŠVENOG CENTRA	8
NAŠI PROGRAMI I KORISNICI	9
UZ ADRU U ŠKOLSKIM KLUPAMA (FORMALNO OBRAZOVANJE)	10
ADRINA ŠKOLICA (NEFORMALNO OBRAZOVANJE)	13
PROGRAM IMAM DRUGA	14
DA MLADI ZARAĐUJU	15
PRAVNA POMOĆ	16
PSIHO-SOCIJALNA PODRŠKA	17
OAZA ZA DEVOJČICE I ŽENE	18
DRUŽIMO SE UZ IGRU	22
MUZIČKE RADIONICE	23
NAŠI PRIJATELJI I PARTNERI	24

O ADRI

Pravda. Saosećanje. Ljubav

ADRA – Adventistički razvojni i humanitarni rad (globalna humanitarna organizacija Hrišćanske adventističke crkve) svojim humanitarnim i razvojnim programima pomaže i osnažuje pojedince i zajednice u 141 zemlji širom sveta. U tome učestvuje oko 7.300 zaposlenih profesionalaca. Saradjujući sa lokalnim zajednicama, organizacijama i vladama, ADRA Srbija utiče na promenu kvaliteta života mnogih kroz delovanje u nekoliko glavnih oblasti: oporavak od katastrofa i nesreća (izazvanih prirodnim ili ljudskim uticajem), pristup obrazovanju za sve i ekonomsko osnivanje kroz pomoć pri zapošljavanju. U svakoj od njih posebna pažnja se poklanja mentalnom zdravlju i rodnoj ravnopravnosti.

Sedište organizacije ADRA Srbija je u Beogradu. Na ovim prostorima deluje od 1990. godine i deo je Adrine globalne mreže. Tokom ratnih dešavanja 1990-ih godina na teritoriji bivše Jugoslavije, odigrala je ulogu tokom pružanja humanitarne pomoći u Bosni i Hercegovini, bez obzira na etničku ili versku pripadnost. U periodu višegodišnje humanitarne katastrofe za žitelje Sarajeva od 1992. do 1996. godine, ADRA je uz pomoć brojnih pojedinaca i porodica iz Srbije i inostranstva, uspela da dopremi oko 510.280 dolazećih paketa humanitarne pomoći, 1.5 miliona pisama žiteljima Sarajeva i 1.2 miliona pisama koji su otišli iz grada. Preko 130 uvežbanih osoba delile su poštu u ime Adre koja je tada preuzeila gradski poštanski servis, nakon što je zgrada glavne pošte spaljena. Preko 39.000 lekova i 50.000 usluženih pacijenata u Adrinoj ambulanti. Više od 100 volontera Adre u Sarajevu pomagalo je distribuciju

paketa i pisama. Jedna volonterka je pritom izgubila život. Nakon rata, ADRA Srbija nastavlja da deluje na teritoriji Republike Srbije sve do danas. Ovo je izbor nekih ostvarenih projekata i programa:

Deca pomažu deci (2002 –)

ADRA Nemačke u saradnji sa Adrom Srbija dugi niz godina spovodi projekat „Deca pomažu deci“, kako u Srbiji tako i u drugim zemljama istočne Evrope. Ideja ovog projekta jeste da mališani iz Nemačke sami pripremaju novogodišnje paketiće za siromašnu i ugroženu decu iz Srbije. Početkom novembra svake godine, veliki broj škola u Saveznoj Republici Nemačkoj uključuje svoju decu do 14 godina u ovaj projekt. Svako dete koje se uključi u projekat dobija standardizovane pakete i samo pakuje paketić za svog vršnjaka u nekoj od 9 istočno-evropskih zemalja među kojima je i Srbija. Svake godine oko 10.000 mališana iz Nemačke priprema paketiće za svoje vršnjake u Srbiji.

Borba protiv nasilja u porodici (2006 –)

U saradnji sa Centrom za socijalni rad „Solidarnost“ i lokalnom samoupravom grada Kragujevca, 2006. godine je otvorena Sigurna kuća za osobe koje su preživele nasilje u porodici. Ona i dalje radi i važan je deo u borbi protiv

nasilja u porodici. Druga sigurna kuća je otvorena u Smederevu 2011. godini. Povodom ove teme, sarađivali smo i sa Beogradskim dramskim pozorištem.

Oporavak od poplava (2014 – 2015)

Obnovljeno je 600 poplavljениh kuća i objekata u Paraćinu i Krupnju. Pomagalo se onima koji su i pre poplava živeli teško. Obnova u kojoj su učestvovali sugrađani, volonteri i stručnjaci, podrazumevala je čišćenje i isušivanje kuća i objekata i opremanje osnovnim nameštajem i aparatom. Pomoć se zatim proširila na jačanje veza kroz pružanje psihološke i međuljudske podrške samim sugrađanima. U Paraćinu je osnovano udruženje gde se i danas komšije ispomažu kroz razgovor i deljenje svakodnevice, kreativni rad, ali i zajedničke dohodovne aktivnosti.

Pomoć mladim romskim porodicama (2015 –)

Mnogima je pomoć potrebna, ali određene grupe građana u Srbiji su posebno ugrožene. ADRA se usredsredila na pronalaženje onih porodica romske nacionalnosti gde roditelji, ali i deca, pokazuju volju da iskoriste prilike da sami sebi pomognu. Pomoć mladim romskim porodicama već nekoliko godina podrazumeva podršku deci, ali i roditeljima da uspešno završe osnovnu školu, roditeljima da savladaju zanat i poslovne veštine, ili se zaposle ili samozaposle. Pomaže se i kroz dodeljivanje alata za rad. Ideja je da oni budu svetli primjeri svog okruženja, kako bi i drugi iskoristili prilike koje im ADRA ili neko drugi pruža i tako pomognu sami sebi.

Podrška izbeglicama i migrantima (2015 –)

Dugo nakon iskustava iz 1990-ih i s početka 2000-ih, ADRA je došla u priliku da pruži podršku ljudima koji beže od ratova ili nemaštine sa Srednjeg istoka i drugih zemalja. Kao odgovor na ovu krizu, ADRA je osnovala Info centar za azil u Beogradu i оформила timove koji su dežurali na terenu 24 sati dnevno u Beogradu, Dimitrovgradu i Preševu. Od 2017. godine pokrenut je Adrin

Društveni centar nadomak Borče. Cilj svih ovih različitih vidova podrške je bio da se izade u susret često iscrpljenim porodicama i pojedincima koji su dospeli u našu zemlju i kojima je bila neophodna pomoć i konkretnе informacije za snalaženje i preživljavanje. Na primer, gde se nalazi lekar, gde kupiti antibiotik, gde pronaći sklonište, kako se zaštititi od nasilja koje su trpeli, ali i kako dete upisati u školu u našoj zemlji. Ova brošura će dati više informacija o samom Adrinom Društvenom centru.

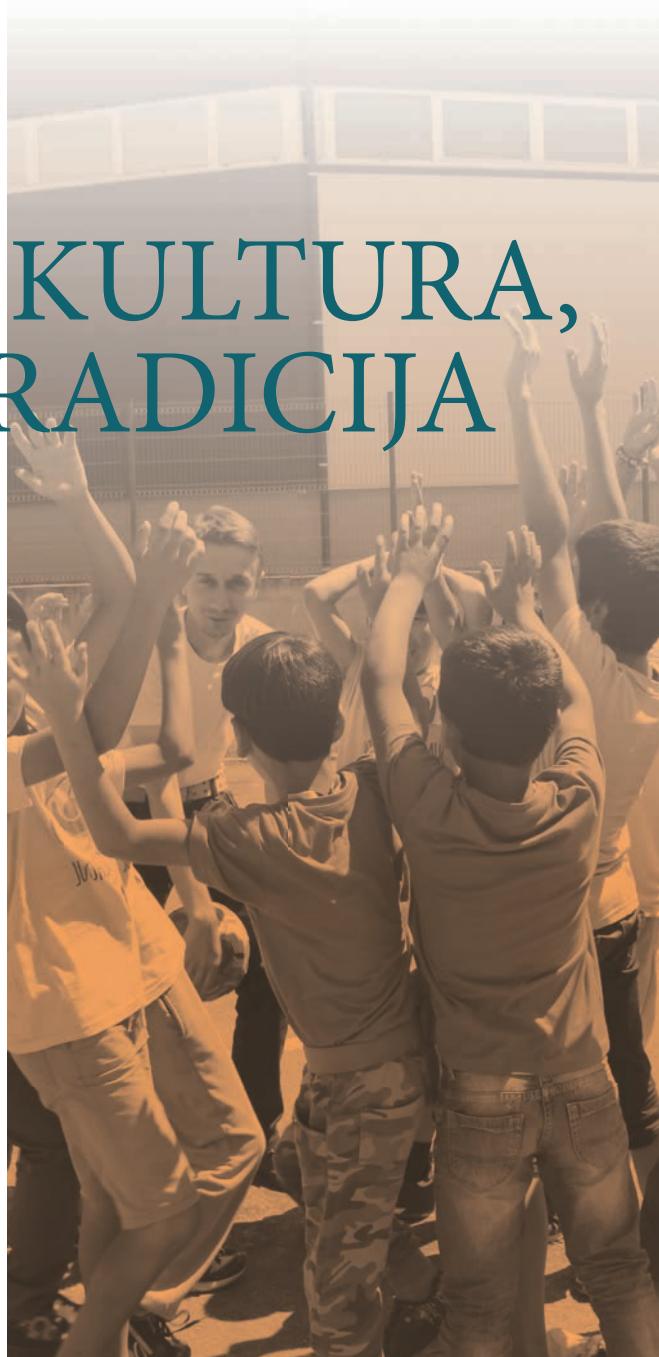
Dugoročna pomoć beskućnicima u Beogradu (2018 –)

U proleće 2018. kreće sa radom autobus DrumoDom u kome će beskućnici u Beogradu imati priliku da se besplatno okupaju, koriste toalet, ošišaju se, prime stručan savet i pomoć. Neki nemaju lična dokumenta, ne ostvaruju socijalnu pomoć na koju imaju pravo, nekim je ključna psihološka pomoć zbog trauma koje proživljavaju. Neki su u stanju da rade, ali im treba pomoć u pronalasku posla. DrumoDom će biti mesto u kom i iz koga će ADRA nastojati da im olakša sve ovo. Svi ljudi imaju neotuđivo pravo na normalan i život dostojan čoveka.

SUSRET RAZLIČITIH KULTURA, OBIČAJA I TRADICIJA U BORČI

Borča, kao jedno od naselja koje najbrže raste na teritoriji Beograda, izdvaja se po još jednoj karakteristici, a to je šarenolika struktura stanovništva u pogledu nacionalne, rasne i verske pripadnosti. Kao deo teritorije opštine Palilula, Borča predstavlja prostor koji su nakon ratova u bivšim jugoslovenskim republikama naseljavala interna raseljena lica. Sada se ovo naselje našlo pred novim izazovom, a to je da primi u svoj komšiluk Adrin Društveni centar, koji na svakodnevnom nivou pruža pomoć i podršku migrantskoj populaciji sa prostora Bliskog istoka, ali i lokalnom stanovništvu i pripadnicima romske nacionalnosti. Centar je lociran u beogradskom naselju Borča i kroz razne obrazovne, kreativne i sportske aktivnosti uključuje migrantsku sa lokalnom populacijom, a naročito drugom decom iz obližnjih škola. Situacija u kojoj svi zajedno rastu i razvijaju se bez obzira na različitosti, pokazuje da je ova lokalna zajednica još jednom potvrdila svoju širinu da prihvati drugačije kulture, običaje i ljude.

Našem Centru nije cilj da razvija tolerantnost. Mi smo ambiciozniji od toga. Želimo da razumemo da su nam potrebni ljudi drugačiji od nas, kako bismo bolje spoznali šta sve znači biti ljudsko biće, ali i kako bismo bolje upoznali sami sebe. Možda zvuči neobično, ali je tačno.

POČECI ADRINOG DRUŠTVENOG CENTRA

Adrin Društveni centar u Borči (Beograd) otvoren je februara 2017. godine da bi se služilo najvažnijim potrebama dece, mladih, roditelja i ostalih lica koja su izbegla ili emigrirala iz svojih zemalja zbog ratova ili nemaštine, a koje je naša država smestila u Azilni centar u Krnjači nadomak Beograda. Adrin Društveni centar podrazumeva zatvoren prostor od više od 600 m². Između ostalog to obuhvata sportsku halu (120 m²), ženski centar, učionice i prostor za rekreaciju (130 m²) i IT kutak. Prostor na otvorenom od 1200 m² prilagođen je za fudbal, odbojku, košarku i druge aktivnosti.

Naš Centar je vremenom proširio svoju namenu. Svi programi podrške koji se organizuju u njemu na raspolaganju su svima. Pored izbegličke grupe i meštani se uključuju u programe i aktivnosti koje sprovodimo, a koje sami vide kao neophodne i korisne u zadovoljavanju konkretnih životnih potreba.

Adrin Centar dnevno posećuje više od osamdesetoro dece i odraslih. Njima pomaže više od 30 zaposlenih socijalnih radnika, psihologa, pravnika, pedagoga, učiteljica i učitelja, prevodilaca za strane jezike, vozača i drugih.

Nastojimo da i sada, kao i u prethodnih 28 godina rada, stvorimo okruženje gde ljudi različitih nacionalnosti, vera, životnih iskustava, ne samo tolerišu, već i obogaćuju jedni

druge i razvijaju se. Dok zajedno učimo, igramo se i družimo, radimo i podržavamo se, otkrivamo izazove i lepotu ljudske zajednice koja na taj način raste u humanosti, solidarnosti i međusobnom poverenju.

Od osnivanja Adrinog društvenog centra do danas, preko 1450 korisnika koristilo je naše usluge. Tokom perioda od februara do avgusta 2017. godine 64% korisnika bili su muškarci i 36% žene. Zahvaljujući programima Ženskog centra, procenat u drugoj polovini 2017. godine se menja i broj korisnica raste na 41%, dok je 59% pripadnika muške populacije.

Od ukupnog broja žena, onih mlađih od 18 ima 56%, a starijih od 18 godina oko 44%. Od ukupnog broja posetilaca muškog roda, mlađih od 18 ima 81%, a starijih od 18 ima 19%.

NAŠI PROGRAMI I KORISNICI

UZ ADRU U ŠKOLSKIM KLUPAMA (formalno obrazovanje)

Imali smo prednost da budemo jedna od prvih organizacija koje su podržale uključivanje dece izbeglica u formalni školski sistem u Srbiji, kada govorimo o teritoriji Beograda. Krajem 2016. godine su upisani prvi đaci. To su bili maloletnici bez pravnje koji su upisani u školu za obrazovanje odraslih „Branko Pešić“ u Zemunu. Prve aktivnosti su podrazumevale praktičnu pomoć u nekoliko pravaca: podršku samoj školi i njihovom osoblju, ali i praktičnu ispomoći u vidu prevodioca na maternji jezik đaka, koji je olakšao komunikaciju u radu sa đacima (zovemo ga i kulturnim medijatorom). Potom se podrška razvila tako da uz prevodioca u pravnji bude i stručno lice zaduženo za pedagoški rad, koje posećuje školu ukoliko je to potrebno.

Kulturni medijator je lice angažovano u aktivnostima prevođenja, ali takođe postupa i kao tumač nema neobičnih, ali za određenu kulturu specifičnih oblika ponašanja ili mišljenja. Medijatori nam pomažu ne samo u prevođenju na jezik određenih grupa, već i da razumemo zašto nešto kod izbeglica koje dolaze sa Bliskog istoka jeste drugačije nego kod nas i to u svim aspektima svakodnevnog života, a koren ima u kulturi.

Budući da se radi o jednoj od najosetljivijih grupa u migrantskoj populaciji, naše koleginice i kolege timski pomažu ovoj deci i mladima kako u svakodnevnim aktivnostima, tako i u lokalnoj zajednici.

Sve škole razvijaju nastavni plan u skladu sa propisima nadležnog Ministarstva prosvete. Ova deca pohađaju nastavu srpskog i engleskog jezika, matematike, a ostale predmete sami biraju. Ponuđeni su im svi predmeti koje pohađaju i druga deca u školi. U dogovoru sa školama u Adrinom Društvenom centru se sprovodi dopunska nastava i pomoći u učenju i savladavanju gradiva iz škole. Dopunska nastavu i pomoći u učenju su sprovodili i nastavnici zaposleni u školama, ali i nastavnici zaposleni u našem Centru. U škola-deca ne pohađaju svoj maternji jezik, pa su zbog toga organizovane i grupe u kojima mogu da uče maternji jezik (dari – takozvani avganistanski persijski, kao i druge jezike koje govore korisnici našeg Centra) i svoju kulturu.

Tokom 2016. i 2017. godine školu je pohađalo preko 80 đaka u 8 osnovnih škola koje su bile u programu pomoći od strane Adre.

Tokom školske 2017/2018 godine Adrin tim aktivan je u 11 osnovnih škola u Beogradu, što znači da tokom dana radimo sa preko 110 đaka i pomazemo im da savladaju lakše školske zadatke. Pored rada u školama đaci su česti posetnici našeg Centra, pa tako tokom dana njih tridesetak poseti centar i dobije usluge pomoći u učenju i izradi domaćih zadataka.

Dobar deo njih prvi put je krenuo u školu u svom životu i to u neku od beogradskih škola. To je iskustvo koje se pamti za ceo život. Uglavnom je to pozitivan događaj, ali može da nosi sa sobom i različite teškoće koje je potrebno premostiti. Jedna od glavnih ideja osnivanja Adrinog Društvenog centra bila je da, u saradnji sa drugima, olakša i pomogne proces uključivanja migrantske populacije u lokalnu zajednicu. Jedan od najbitnijih zadataka se sastojao u pomoći u prevaziđenju svih teškoća i problema sa kojima se deca i roditelji susreću prilikom upisa u školu u novoj sredini, po prvi put ili nakon dužeg vremena. U svakom slučaju, ovo iskustvo polaska u školu po prvi put, učenje pravila, unošenje rutina, opismenjavanje, druženje sa drugarima (uključujući i decu iz lokalne zajednice koja pohađaju školu), i uopšte kreativno trošenje vremena van azilnog centra gde su smesteni, ima izuzetan značaj po opšti razvoj dece. Neki od njih nikada nisu imali priliku da pohađaju školu, drugi sa prekidima. Ovim aktivnostima im vraćamo mogućnost da nadoknade makar deo propuštenog u ovom važnom razvojnog periodu života. Vraćamo im deo detinjstva koji im pripada.

“

„Volim da idem u školu. Imamo puno novih drugara. Vreme mi tako brzo prođe.“

Elhan, 8 godina, drugi razred

„Želim da učim i da postanem pametniji i bolji čovek. Za sada je to ovde u Srbiji, ovde brinu o meni, ali kada i ako odem dalje, nastaviću da učim. Želim postati doktor i pomoći ljudima.“

Saya, 10 godina, četvrti razred

„Škola je za mene potpuna novina. Nisam do sada išao u školu, imao sam samo priliku da učim sa mojim ocem i stricem. Shvatam koliko je bitno učiti. Želim da puno naučim i da se jednom vratim u Avganistan, da pomognem svojoj zemlji.“

Abdulrahim, 12 godina, peti razred

„Imam puno drugara u školi u Borči. Voleo bih da mogu da se sa njima igram i družim ceo dan, čak i posle škole, što sada ne radimo.“

Faramarz, 7 godina, prvi razred

„Ovde sam prvi put sela za računar. Naučila sam prve reči na engleskom jeziku. Nisam znala da nabrojam ni organe u čovečijem telu. Ovde sam imala priliku da učim sve što me je interesovalo, a nisam mogla pre, nažalost. Želim da nastavim dalje. Učiće celog života i raditi. Vratiću se u Srbiju uvek kada budem mogla, jer mi je pružila takvu priliku.“

Zahra, 14 godina

„Otac mi nije dozvoljavao da idem u školu u Avganistanu. Braća su išla neko vreme u državnu, neko vreme u privatnu, ali mi, devojke, nismo mogle da idemo. Kada sam napunila 18 godina i postala punoletna, a to se desilo ovde u Srbiji, sama sam se prijavila i krenula u školu. Po prvi put.“

Zohalo, 18 godina

Poseban izazov predstavlja činjenica da znatan deo dečaka i devojčica nisu u prilici da pohađaju škole. Razlozi su različiti. U jednom slučaju roditelji iz kulturoloških razloga ne žele da njihove čerke pohađaju nastavu sa dečacima. Neki maloletnici bez pratnje koji su u Srbiji bez roditeljskog staranja, imaju problem da redovno pohađaju beogradске škole udaljene i po 10 kilometara. Istovremeno, i jedni i drugi prostor Adrinog Društvenog centra – koji im je blizu njihovog boravišta, doživljavaju kao svoj drugi dom i mesto na koje rado odlaze. Zato smo odlučili da u saradnji sa školom „Branko Pešić“ iz Zemuna otvorimo istureno odeljenje u novoopremljenim prostorijama našeg Centra. Nastavnici ove škole uz podršku Adrinih prevodilaca pomažu ovoj deci da ostvare dragoceno pravo na obrazovanje. Ištoreno odeljenje je deo Adrinog Društvenog centra gde se pre ili posle časova mogu družiti, igrati, baviti sportom, raditi na računarima. Ovakvo stimulativno okruženje čini da pohađanje škole bude zabavnija obaveza koja ne pada teško. Na ovaj način je omogućen lakši pristup formalnom obrazovanju koje je od ključnog značaja za njihov razvoj i uključenje u društveni život u sadašnjosti, a svakako i u budućnosti.

ADRINA ŠKOLICA

(neformalno obrazovanje)

Kao što smo već rekli, od samog početka odlučili smo da pomognemo đacima da njihovo pohađanje nastave bude što lakše i uspešnije. U tom smislu smo organizovali vannastavne aktivnosti u Adrinom Društvenom centru nakon njihovog boravka i prisustva na časovima u školi. One se sastoje iz tri dela: 1) pomoći u rešavanju domaćih zadataka, 2) pomoći u savladavanju različitih prepreka u učenju, 3) školskog savetovanja.

Radi pripreme đaka za polazak u novu školsku godinu 2016/2017, ADRA je tokom leta 2017. godine organizovala letnju školu. Cilj je bio da decu uzrasta od 7 do 14 godina pripremi za polazak u osnovnu školu koja je počinjala u septembru. Ukupno pedesetoro dece je organizovano u četiri grupe, u odnosu na uzrast dece i na osnovu pročene nivoa njihovog znanja. Te grupe su odgovarale uzrastu dece od prvog do četvrtog razreda. Svaka grupa je imala uniformu sa posebnom bojom i naziv tima i svakoj grupi je dodeljen „razredni starešina“ koji je bio kulturni medijator koji je vodio grupu kroz sve programe. Program po kojem su učili se sastojao od izučavanja srpskog i engleskog jezika, matematike, likovne i muzičke umetnosti, sporta i rekreacije, kao i informatičko-tehničke radionice. Za svaku od oblasti angažovani su profesionalni nastavnici. Namera nam je bila da ih što bolje pripremimo za pravila koja će ih

zateći u školi. Pažljivo su prikupljane sve informacije o napretku dece kroz ovaj program, uz jednu opštu ocenu njihovog ponašanja. Roditelji, koji takođe dolaze u naš Centar, na sedmičnom nivou su obaveštavani o aktivnostima koja su deca pohađala i o njihovom uspehu. Tako su nastale određene varijante pedagoških profila koje su kasnije prosleđene u formalne škole u koje su ova deca upisana. Letnja škola će se nastaviti kao praksa i tokom predstojećih letnjih raspusta.

PROGRAM *IMAM DRUGA*

Program *Imam druga* (deo je projekta „Efektivna integracija izbeglica, migranata i tražilaca azila u formalno obrazovanje“ koji ADRA Srbija sprovodi) ima za cilj uključivanje i povezivanje dece migranata i tražilaca azila sa lokalnom decom na teritoriji grada Beograda. U saradnji sa domaćim organizacijama i građanima se organizuju zajednički događaji. Cilj je da se deca i mlađi iz različitih grupa upoznaju i uče jedni o drugima, a u tom procesu da ujedno uče i o sebi i sopstvenom načinu života. Tako su zajedno išli na koncerte (u saradnji sa Fondacijom GRUBB), organizovali muzičke i kulturne događaje i po- hađali različite korisne radionice.

Takav događaj je bio zajednički koncert tri dečja hora: „Raspevanog svratiša“ koji čine deca iz Beogradskog svratišta, hora dečaka i devojčica avganistanskog porekla korisnika našeg Centra i hora „Duga“ iz Južnog Banata. Ni Nova godina nije prošla bez koncerta. Deca sa Bliskog istoka su izvela numere na srpskom i njihovom maternjem, persijskom jeziku i zajedno dočarala kroz igru i muziku novogodišnju čaroliju.

Svi se družimo zajedno, bez obzira da li dolazimo iz Beograda ili Avganistana. Važno nam je da se igramo i učimo jedni od drugih, o novim kulturama i različitostima. Meni je sve to veoma zanimljivo i drago mi je što imam drugare iz drugih delova sveta.

Emilija,
osmi razred osnovne škole

DA MLADI ZARAĐUJU

Adolescencija, životni period na prelazu iz detinjstva u zrelost, pun je izazova, kako za decu tako i za roditelje, prijatelje ali i druge osobe od značaja. Imajući navedeno u vidu, zamislimo situaciju u kojoj se adolescenti koji se u ulozi izbeglica, migranata i tražilaca azila nađu na svom proputovanju kroz svet u stranoj zemlji o kojoj malo toga znaju, a u kojoj se po mnogo čemu razlikuju od većinske populacije u njoj. U takvoj situaciji postavlja se pitanje kakvu uslugu pružiti dečacima i devojčicama navedenog uzrasta, kako im pružiti pomoć i podršku uz uvažavanje različitosti i situacije u kojoj se nalaze?

S obzirom da rad i zarađivanje njima nije stran već od ranog uzrasta, razgovarali smo sa njima i odlučili da unapredimo njihova postojeća znanja i veštine. Cilj je bio da oni unaprede postojeće veštine i steknu sertifikat sa kojim mogu da se zaposle u bilo kojoj zemlji u Evropi. Uključili smo 45 maloletnih tražilaca azila bez pratrne koji su smešteni u Azilnom Centru Krnjača. Svako od njih je svoja znanja i veštine usavršio kroz određen zanatski kurs ili vokacioni trening. Svakodnevni odlasci na teorijsko-praktičnu nastavu i praćenje uspeha naših korisnika, potvrdili su zadovoljstvo korisnika pruženom uslugom i svim drugim pratećim aktivnostima. Saznajemo da su neki od ovih mladih, a koji su nastavili put ka zapadnoj Evropi uspeli da se tamo zaposle, između ostalog, zahvaljujući i našim obukama.

Tokom sprovođenja aktivosti ovog programa imali smo prilike da se družimo sa mlađim automehaničarima, krojačima, molerima i polaznicima kursa šminkanja. Profesori i mentorи nastave su bili na raspolaganju za svaku stručnu, ali i ljudsku i roditeljsku podršku dečacima i devojčicama koji su prešli toliki put do Evrope. Taj dodir kultura i obostrana ljubaznost je to vreme učinio lepim za sve.

U ovaj program je uključeno i 5 devojčica iz lokalne zajednice. Bilo nam je važno da pomoći proširimo i na domaće mlade koji se bore sa sličnim problemima. Tri devojčice su smeštene u jednoj od namenskih ustanova socijalne zaštite. Druge dve su iz lokalne zajednice, čije porodice zbog loših materijalnih uslova nisu bile u mogućnosti da im pruže slično obrazovanje. Zajedno su pohađali kurseve i imali priliku da se bolje upoznaju, i uz pomoć i podršku stručnog tima Adre druže tokom realizacije vokacionih treninga.

Projekat čiji smo deo zajedno sa decom migrantske populacije imali prilike da budemo, uticao je u znatnoj meri ne samo na sticanje profesionalnog, već i pažnje vrednog životnog iskustva.

PRAVNA POMOĆ

Postoje zakoni koji su tu da te zaštite. Preduslov je da znači da njih. Pravna pomoć u Adrinom Društvenom centru prisutna je od samog osnivanja. Ona podrazumeva pružanje besplatne pravne pomoći, informisanja i savetovanja, kako kroz različite radionice pravnog osnaživanja iz oblasti zaštite ljudskih prava, izbegličkog prava, statusnih prava i prevencije trgovine ljudima. Ukratko sve ovo služi podizanju svesti o problemima sa kojima se korisnici Adrinog Društvenog centra susreću na svakodnevnom nivou u cilju pronaalaženja rešenja i boljeg razumevanja istih.

U sklopu pružanja besplatne pravne pomoći, korisnici imaju prilike da individualno koriste usluge pravnog savetnika, ali i pohađaju grupne radionice tokom kojih dobijaju korisne informacije na temu pristupa pravima u Srbiji, temama iz oblasti azilne procedure u Srbiji, pristupu azilu i njihovih prava i obaveza tokom azilne procedure ili nakon dodeljenog azila.

Deo programa pružanja pravne pomoći obuhvataju i radionice koje imaju za cilj osnaživanje žena i muškaraca, a na kojima se govori o opasnostima i prevenciji trgovine ljudima. U sklopu Adrinog Ženskog centra korisnicama, ženama i devojčicama, pruža se usluga kako individualnog tako i grupnog pravnog savetovanja. U 2017. godini – prvoj godini rada Centra radili smo sa preko 70 korisnica, žena i devojčica, prilagođavajući pristup njihovom ličnom i životnom iskustvu, religiji i etničkoj pripadnosti. Obrazujemo ih

o diskriminaciji, položaju žene u islamskom svetu, nasilju u porodici i rodno zasnovanom nasilju. Posećenost i zainteresovanost ženskih korisnica za ovim temama je velika i sasvim sigurno primer dobre prakse osnaživanja žena koje dolaze sa istoka.

U radu sa korisnicima tokom pravnog savetovanja naročito se vodi računa da se odgovori na ona pitanja i probleme sa kojima se oni susreću tokom boravka u Srbiji i procesa integracije i upoznavanjem sa pravnim sistemom Srbije.

U 2017. godini u Adrinom Društvenom centru individualno je pravno savetovano preko 120 korisnika među kojima su kako žene i muškarci, tako i maloletnici i maloletnice bez pratnje.

PSIHO-SOCIJALNA PODRŠKA

Od osnivanja Adrinog Društvenog centra, korisnici, a posebno porodice čija deca pohađaju školu i maloletnici bez pratnje, imali su mogućnost da zatraže i usluge psihološkog savetovanja. Iz tog razloga se vremenom prepoznaла potreba za jednim oblikom stalne i stabilne psihološke podrške pripadnicima različitih grupa.

Pored psihološke podrške koja se sprovodi kroz psihološko savetovanje ili psihoterapiju, u Adrinom Društvenom centru se organizuju različite okupacione i radno-terapijske radionice. Ovaj tip aktivnosti je namenjen, pre svega, najranjivijim grupama, a to su žene (majke i mlade devojke) i maloletnici bez pratnje.

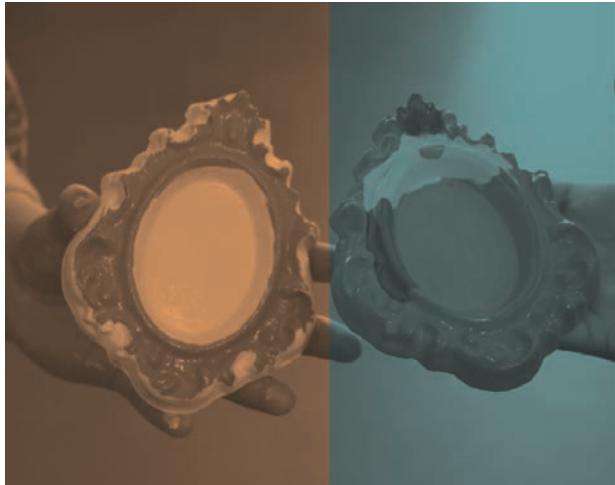
OAZA ZA DEVOJČICE I ŽENE

Žene i devojčice čine posebno osetljivu grupu migranata i izbeglica. Pored svih izazova sa kojima se susreću, dodatno su izložene opasnostima od seksualnog i rodno zasnovanog nasilja. Ove opasnosti su im neretko pretile i u zemljama porekla, a u dodatnoj meri na putu do Evrope i tu gde se sada nalaze. I muškarci mogu biti pogodjeni ovim problemom, ali je iskustvo pokazalo da je to mnogo češći slučaj među devojčicama i ženama. Pored toga, razlike između kultura iz kojih dolaze i onih u kojima su sada, predstavljaju razlog više da budu izolovane.

Imajući sve ovo na umu, od samog početka smo nastojali da naročitu pažnju posvetimo devojčicama i ženama. Na početku, one su činile svega 9% od ukupnog broja korisnika. Na kraju 2017. godine taj broj je porastao na 40%. To pripisujemo raznovrsnim programima u kojima učestvuju u svom, ženskom prostoru, bez prisustva muškaraca. Početni prostor je postao mali, pa smo u junu adaptirali jednu od najvećih hala, površine 120 m². Time su one dobiti siguran i komforan prostor, obogaćen kutkom za decu. Dok mame učestvuju u odabranim aktivnostima, njihovu decu čuvaju i animiraju obučene koleginice. U oktobru je ovaj prostor svečano nadograđen u Ženski centar. Tu se dešavaju aktivnosti takozvanog ekonomskog osnaživanja (koje pomažu ženama da same zarađuju), neformalnog obrazovanja, različite rekreativne aktivnosti, kao i one koje blagotvorno deluju na emotivno i mentalno zdravlje,

uključujući i psihološko i pravno savetovanje. Sa devojčicama i ženama radi isključivo žensko osoblje – učiteljica, psihološkinja, specijalna pedagoškinja, stručnjakinja za pitanja roda, pravna savetnica, kao i prevoditeljke za perzijski i arapski jezik. Od otvaranja, u prvih 12 meseci Adrin Društveni centar je ukupno posetilo 366 žena, a njih preko 200 učestvovalo je u aktivnostima Ženskog centra. Ženski centar je postao deo njihovog svakodnevnog života doprinoseći njegovoj normalizaciji i dodajući mu kvalitet nade.

Ženski centar sadrži nekoliko programskih celina u sebi:

Pravno i psihološko savetovanje – Zbog različitih izazova sa kojima se suočavaju, ženama i devojkama često treba podrška kako bi se lakše suočile sa problemima koje preživljavaju. Pravno savetovanje im pomaže da se informišu kako da iskoriste mogućnosti koje im država Srbija nudi da bi zaštitile svoja prava. Psihološka podrška je značajna, kako u radu jedan na jedan, tako i kroz grupni rad.

Neformalno obrazovanje i izgradnja životnih veština – Mnoge devojke ne učestvuju u formalnom sistemu obrazovanja iz različitih razloga – neke su prerasle osnovnoškolski uzrast, dok su drugima problem razlike u kulturi. Za njih obezbeđujemo časove engleskog, matematike i opismenjavanja na maternjem jeziku. Sa druge strane, radionice na temu rodno zasnovanog nasilja, reproduktivnog zdravlja, komunikacije, tolerancije i različitosti čine bitan deo programa. Ovo je prevashodno namenjeno mlađim korisnicama Ženskog centra.

Ekonomsko osnaživanje – Ekonomsko osnaživanje čini važan deo rada sa ženama, naročito kad je reč o građenju nezavisnosti i samopouzdanja. U okviru programa Ženskog centra, žene imaju pristup besplatnim treninzima na kojima mogu savladati brojne zanate, što im može biti od velikog značaja pri ulasku na tržište rada u zemljama koje su njihove konačne destinacije. Ovi treninzi traju od jednog do tri meseca, a po završetku učenice dobijaju i diplome.

Rekreacija i okupacione aktivnosti – Devojkama i ženama u Adrinom Ženskom centru ponuđeni su i sadržaji rekreacije i korisnog provođenja vremena (tako zvane okupacione aktivnosti). Tri puta nedeljno, u centru se organizuju časovi fitnesa. Žene učestvuju u različitim vrstama aerobika, pilatesa i kardio treninga. Pored toga, niz kreativnih radionica kao što su pravljenje sapuna, dekupaž, modni dizajn, i teatar, okupljaju veliki broj žena i devojčica. Takođe, sve dodatno začine i časovi muzike, poput hora, sviranja klavira i gitare.

Rodno zasnovano nasilje označava nasilje počinjeno nad osobom zbog njenog ili njegovog rodnog identiteta. Iako rodno zasnovano nasilje pogađa i muškarce, žene su daleko više pogodjene ovim problemom. Postoje različite vrste rodno zasnovanog nasilja: fizičko nasilje, emocionalno i psihološko nasilje, seksualno nasilje, ekonomsko nasilje, kao i mnogi drugi njegovi oblici.

Azilni centri su državni centri za smeštaj migranata, tražilaca azila i izbeglica, gde ovi ljudi, osim prenoćišta, imaju obezbeđenu hranu, higijenu i zdravstvene usluge. Posred toga, posredstvom mnogih nevladinih organizacija i druge usluge i aktivnosti u ovakvim centrima mogu biti obezbeđene.

Iz Zakona o azilu, čl. 21, Centar za azil je definisan: Do donošenja konačne odluke o zahtevu za azil, licima koja traže azil obezbeđuje se smeštaj i osnovni životni uslovi u Centru za azil, koji je u sastavu Komesarijata za izbeglice kao posebne organizacije, u smislu Zakona o državnoj upravi i Zakona o državnim službenicima. Vlada svojim aktom osniva jedan ili više centara za azil.

“

„Kada izađem iz svoje sobe u Centru za azil muškarci mi dobacuju. U našoj kulturi, ako žena izađe iz kuće na ulicu, odmah se doveđe u pitanje njen moral. Žene treba da ostanu kući ili da se druže sa drugim ženama. U Adri smo dobjale siguran prostor u kome možemo da se družimo. Moj muž zna da je тамо sigurno i da sam тамо само са женама и зато често dolazim ovde“.

Hakimo

„Pre nego što sam krenula da dolazim ovde, nisam znala ni kako da uključim kompjuter, niti kako da se predstavim na engleskom. Sada sam naučila toliko mnogo, i veoma sam zahvalna.“

Zahra

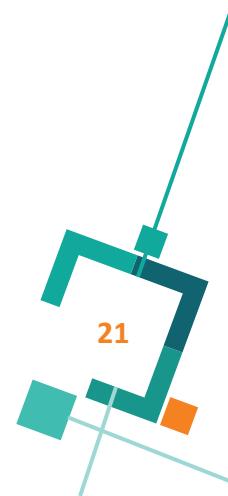
„Mojoj čerki vaši časovi mnogo znače. Ona nije išla u školu, a sada je previše stara da bi se ukjučila. Ono što ovde uči, a pogotovo časovi matematike, mnogo će joj koristiti u životu.“

Lejla

„Ovo mesto je samo naše, to je naša oaza.“

Samira

”

DRUŽIMO SE UZ IGRU

Uz igru i sport lepše se družimo i upoznajemo. Brojne aktivnosti kroz igru i sport priređivali smo za naše najmlađe korisnike, a i one malo starije.

Tokom letnjih meseci najposećenije su bile Adrine igre bez granica koje su bile prava poslastica zabave za naše korisnike, gde su se učesnici i učesnice bili podeljeni u nekoliko ekipa i takmičili se u različitim veštinama igara bez granica i osvajali medelje kao najuspešniji timovi. U sklopu Adrinog Društvenog centra korisnicima se pruža mogućnost da koriste otvorene terene za mali fudbal, košarku, odbojku, kao i da igraju stoni tenis, bilijar i kriket.

Najsrećniji smo bili kada smo krenuli sa školom fudbala u sklopu rekreativnih i okupacionih programa koje implementiramo u Adrinom Društvenom centru. Uz pomoć partnera i prijatelja Adre opremljen je teren za mali fudbal po najboljim standardima za decu i mlade fudbalere. Polaznicima škole pruža se mogućnost da ih kroz časove škole fudbala vodi profesionalni trener i da kroz druženje stiču veštine pravih malih fudbalskih majstora.

Sportske aktivnosti su prilika da se deca iz lokalne sredine i korisnici spešteni u Azilnom centru Krnjača druže i upoznaju, pa smo tako imali prilike da organizujemo fudbalske turnire sa timovima koje su činili deca sa teritorije opštine Palilula, deca smeštena u AC Krnjača, ali i prijatelji iz Španije i Brazila koji su bili naši gosti u godini 2017.

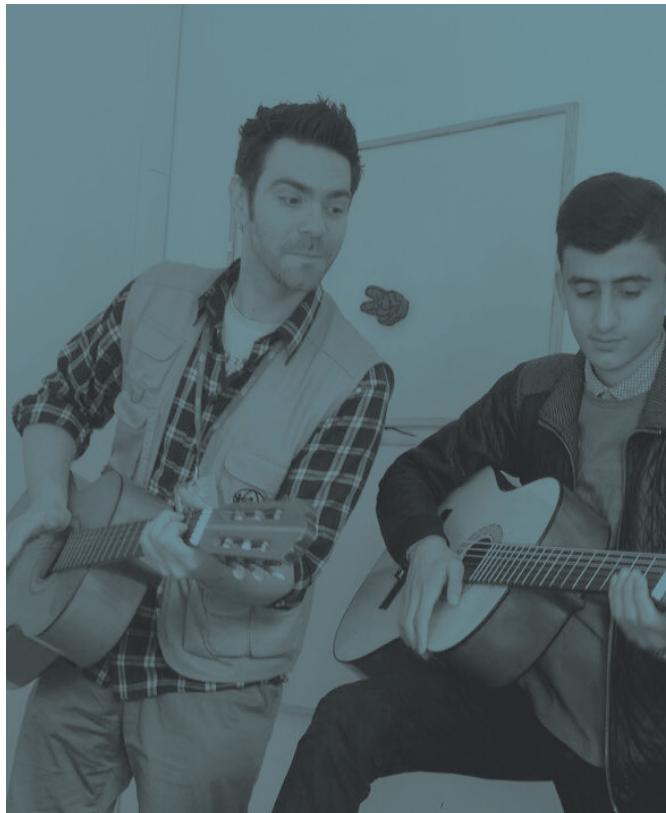

MUZIČKE RADIONICE

Tokom 2017. godine muzičke radionice u Adrinom Društvenom centru je pohađalo preko 30 mladića i devojaka iz Azilnog centra Krnjača. Sa porastom broja korisnika, rastao je i broj instrumenata. Oformljeni su i bendovi. Prvi je sačinjavala družina mlađih Kurda i Iranaca, koji su imali veliku želju da nauče da sviraju gitaru i da pevaju pesme sa Srednjeg istoka. Bend je postojao dok ova grupa nije napustila Srbiju posle nekoliko meseci. Ostale su lepe uspomene i sigurni smo, odusevljenje kod ovih mladića da nastave da se bave muzikom i šire svoju muzičku kulturu i u drugim državama.

Jedan dečak koji pohađa osnovnu školu pokazao je izuzetan talent za muziku. Roditelji su ga svojski podržali i kupili mu gitaru. Posle marljive pripreme uspeo je da pred oko 100 ljudi izade na binu našeg Centra i odsvira dve pesme. Publika je nagradila dugim aplauzom dečaka koji je prvi put javno nastupao u životu i prvi put svirao na električnoj gitari.

Na istom koncertu su devojke iz tročlanog benda „Afghan Girls“ sa svojim zanimljivim vokalima otpevale jednu tradicionalnu i jednu modernu pesmu na persijskom jeziku.

NAŠI PRIJATELJI I PARTNERI

Stvaranje i razvijanje Adrinog Društvenog centra svakodnevno pomažu brojni susedi, koleginice, kolege, saradnici, partneri, donatori, volonteri i prijatelji. Zajedno stvaramo okruženje gde se ljudi druže i razvijaju. Zajedno rastu, uče se, igraju i stvaraju jedni drugima izazove. Adrin Društveni centar izrastao je u okruženje gde se razvija humanost, solidarnost i međusobno poverenje. Hvala svima koji su od početka rada našeg Centra bili sa nama.

- ADRA mreža
- Allied Aid
- Ambasada kraljevine Norveške
- Carry the future
- Fondacija Ana i Vlada Divac
- Grupa 484
- GRUBB Fondacija
- International Rescue Committee
(Međunarodni komitet spasa)
- Komesarijat za izbeglice i migracije Republike Srbije
- Latter day - Saint Charities (LDS)
- Lekari bez granica (MSF)

- Osnovne i srednje škole u gradu Beogradu
- Psychological Innovation Network (PIN)
- Save the Children
- Swiss Solidarity
- Udruženje građana Talas
- UNICEF, Dečiji fond Ujedinjenih nacija
- UNHCR, Visoki komesarijat Ujedinjenih nacija za izbeglice
- UN Women, Agencija Ujedinjenih nacija za rodnu ravнопravnost i osnaživanje žena